Daltonboek

Ods ’t Gijmink

Lindelaan 70b

7471 KD Goor

1. INHOUD

1. INHOUD **2**

2. VOORWOORD **4**

3. GESCHIEDENIS EN BELEID. **5**

3.1 GESCHIEDENIS VAN OPENBARE DALTONSCHOOL 'T GIJMINK 5
3.2 RELATIE MET ANDERE BELEIDSSTUKKEN 6
3.2.1 Schoolgids *6*
3.2.2 Schoolplan *6*

4. VISIE OP (DALTON)ONDERWIJS **6**

4.1 KERNWAARDEN VAN DALTONONDERWIJS 7
4.1.1 Vrijheid/verantwoordelijkheid. *7*
4.1.2 Zelfstandigheid. *8*
4.1.3 Samenwerken. *8*
4.1.4 Reflectie. *9*
4.1.5 Effectiviteit/doelmatigheid. *9*
4.1.6 Borging. *9*
4.1.7 Eigenaarschap *10*
4.2 HIER STAAN WIJ VOOR 11
4.2.1 Kenmerken van onze school in trefwoorden *11*
4.3 ROLLEN BINNEN DE SCHOOL 12
4.3.1 De leerkracht *12*
4.3.2 Het team *12*
4.3.3 De ouders *12*
4.3.4 De leerling *13*

5. DALTONONDERWIJS IN DE PRAKTIJK **14**

5.1 DAGKLEUREN 14
5.2 SYMBOLEN 14
5.2.1 Dagritmekaarten *14*
5.2.2 Planbord *14*
5.2.3 W.C.-symbolen in de groep *14*
5.2.4 Uitgestelde-aandachttekens *15*
5.2.5 Kleurenschijf *15*
5.2.6 Gangpassen *15*
5.2.7 Wisbordjes en naamstokjes *15*
5.3 SNAPPET 16
5.4 DE TAAK 16
5.5 SPELTIJD 17
5.5.1 Hoe werkt speltijd? *17*

5.6 LEERLINGENRAAD 17
5.6.1 Hoe werkt de leerlingenraad op onze school? *17*
5.7 WERKPLEKKEN 18
5.7.1 Werkplek op de gang *19*
5.7.2 Stiltelokaal *19*
5.8 ZORG VOOR KLAS EN SCHOOL 19
5.9 INFORMATIE EN RAPPORTAGE 19

6. ONTWIKKELINGSLIJNEN 20

6.1 ZELFSTANDIGHEID 20
6.1.1 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 2 ..... *20*
6.1.2 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 4 ..... *22*
6.1.3 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 6 ..... *23*
6.1.4 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 8 ..... *24*
6.2 DE TAAK 25
6.3 REFLECTIE 31
6.3.1 Doel/visie *31*
6.3.2 Afspraken *31*
6.3.3 Vragen/complimenten *32*
6.3.4 Rapport *32*
6.4 SAMENWERKEN 35
6.4.1 Maatjeswerk *35*
6.4.2 Maatjeswerk op 't Gijmink *36*
6.4.3 Coöperatief leren *37*
6.4.4 Groep doorbrekend samenwerken *37*
6.5 EIGENAARSCHAP 38
6.5.1 Minuutjestijd *38*
6.5.2 Kindgesprekken *38*
6.5.3 Snappet *38*
6.6 PBS EN DALTON 39

7. DALTONONDERWIJS IN ONTWIKKELING 41

7.1 TAKEN VAN DE DALTONCOÖRDINATOR 41
7.2 MEERJARENPLAN 41
7.3 AANBEVELINGEN VISITATIE 2014 42

8. BIJLAGEN 44

8.1 KIJKWIJZER SCHOOLJAAR 2019-2020 44
8.2 REFLECTIEVRAGENLIJST 48
8.3 GEDRAGSVERWACHTINGEN VISUEEL 51

2. VOORWOORD

Dit daltonboek is voor eenieder die geïnteresseerd is in het daltononderwijs op basisschool ‘t Gijmink.

Wij zijn trots op het onderwijs dat we geven en willen u langs deze weg graag laten zien hoe wij invulling geven aan dit onderwijs. Daarnaast kan dit boek van belang zijn voor de onderwijsinspectie, nieuw personeel en het bestuur waar ‘t Gijmink toe behoort.

Wij hopen dat u na het lezen van dit boek, een helder en volledig beeld hebt van ons daltononderwijs!

Namens het onderwijzend personeel van openbare daltonschool ‘t Gijmink,

Mariska Linde, daltoncoördinator

Irene Gruppen, locatieleider

3. GESCHIEDENIS EN BELEID.

3.1 Geschiedenis van openbare daltonschool ’t Gijmink

Openbare basisschool ’t Gijmink is opgericht in 1956.

We gaan uit van de verschillen in kinderen en vinden de sociale ontwikkeling van kinderen erg belangrijk. Hier houden we rekening mee bij onze manier van lesgeven.

Om ons onderwijs verder te kunnen ontwikkelen en door een veranderende maatschappij, was de keuze om daltononderwijs in te voeren voor ons een logische stap.

Schooljaar 2009-2010 zijn we ons gaan oriënteren op daltononderwijs. Voorwaarde om deze stap te maken was wel dat het hele team zich uitsprak over deze verandering en dat heeft het team unaniem gedaan. Ook de medezeggenschapsraad was enthousiast. Op een ouderavond in november 2010 zijn de ouders uitgebreid geïnformeerd. Ook zij waren positief. Het daltononderwijs past heel goed bij de manier waarop we al jaren les gaven. We werkten al met de weektaak, uitgestelde aandacht, vormen van samenwerken en het werken op verschillende werkplekken. Het was daarom voor ons een logische stap om ons verder te verdiepen en de stap te zetten in de ontwikkeling naar een echte daltonschool.

In februari 2011 heeft het bestuur toestemming gegeven en in april hadden wij als leerkrachten onze eerste daltoncursus.

't Gijmink is per 1 mei 2011 lid van de Nederlandse Daltonvereniging.

In april 2013 hebben alle leerkrachten hun daltoncertificaat behaald. Op 6 november 2014 heeft de visitatie plaatsgevonden en zijn we gecertificeerd. Vanaf die dag mag het Gijmink zich daltonschool noemen.

We hebben een daltoncoördinator aangesteld om alles in goede banen te leiden.

Op onze school is dat Mariska Linde.

3.2 Relatie met andere beleidsstukken

3.2.1 Schoolgids

In de schoolgids staat een op hoofdpunten gerichte uitleg over alle zaken binnen de school en natuurlijk ook over het daltononderwijs.

3.2.2 Schoolplan

Iedere Nederlandse school heeft een schoolplan, waarin uitgebreid wordt verwoord hoe er wordt gewerkt, waarom er zo wordt gewerkt, welke materialen daarbij worden gebruikt en wat het beleid voor de komende jaren is. In ons nieuwe schoolplan staan de plannen voor de komende jaren (2019-2023)

De reikwijdte van het schoolplan is daarmee groter dan het voorliggende daltonboek. In het daltonboek staan de praktische afspraken beschreven die binnen het team zijn gemaakt om ervoor te zorgen dat op onze school het daltononderwijs gewaarborgd blijft.

4. VISIE OP (DALTON)ONDERWIJS

De visie van ods 't Gijmink is:

Met jouw eigen persoonlijkheid moedig de wereld in!

1. Met veel plezier werken aan jouw toekomst

Op school heb je de tijd van je leven. Je wordt gevormd voor de toekomst. Je zet de eerste stappen om te ontdekken hoe jij het beste leert. Je creëert jouw fundering voor later. Wat zou het mooi zijn als je dat elke dag met plezier mag doen. Dat je geniet van je schooltijd. Want zeg nou zelf: als je ergens echt lol in hebt, ga je vanzelf beter je best doen.

En we gaan ver om kinderen een mooie tijd te bezorgen. We doen net wat extra's. Een grote speelomgeving met speeltoestellen, een kabelbaan en een eigen gymzaal. Nogmaals: eerst lol en beleving, dan leren. Dat verwacht je soms niet op een school!

2. Ruimte

Wij geloven in daltononderwijs. Leerlingen die hun eigen leerproces plannen. Wij geven de ruimte. Letterlijk: "Loop maar door de school … zoek een plek die bij je past." Maar ook figuurlijk: "Denk maar na over hoe je jouw doelen wilt halen." Wij helpen en coachen. Kinderen die ruimte krijgen, gaan zich verantwoordelijk voelen. Ze willen laten zien dat ze zelf iets kunnen uitzetten. Dat is zo mooi om te zien. En we staan dan ook graag stil bij een succesmoment dat iemand beleeft. Daar groeien ze zó van.

3. Duidelijkheid

Dat kinderen zelf hun weg mogen uitstippelen, betekent niet dat het 'vrijheid blijheid' is op 't Gijmink. Integendeel, het begint met duidelijkheid. Weten wat er van je verwacht wordt. We zorgen voor een positieve, sociale

omgeving die het leren en goed gedrag bevordert. En door de duidelijke structuur creëren we rust. Vanuit die rust zijn kinderen in staat om aan hun eigen ontwikkeling te werken. Ze pakken hun vrijheid en tonen initiatief. En natuurlijk stimuleren we dat.

4. Verbondenheid

Op 't Gijmink is verbondenheid een sleutelwoord. Verbondenheid van alle leerkrachten met alle kinderen. Als kinderen vrijheid krijgen om hun eigen leren te ontwikkelen, moeten ze zich ook vrij voelen om die ruimte te pakken. Dat kan alleen als ze zich vrij en veilig voelen. Dat vraagt van ons heel veel. We willen 'het kind achter het kind' leren kennen. Wat speelt er? Zit je iets dwars? Kun je volledig jezelf zijn? Allemaal essentiële vragen.

Maar verbondenheid is voor ons ook de band tussen de kinderen onderling. We hameren op samenwerken. Zelf in groepjes ontdekken en problemen oplossen. Ze leren om in een groep te werken met wisselende teams. Zo worden ze optimaal voorbereid op het moderne onderwijs.

5. Bewust van jezelf …

Iedereen is tegenwoordig online. De wereld is om de hoek. Het wordt steeds belangrijker om jezelf te laten zien. Je eigen talenten laten zien is essentieel in de maatschappij. Maar dan moet je wel eerst weten wat je goed kunt en wie je eigenlijk bent. Wat wil je bereiken? En wat heb je daarvoor nodig? Daar werken we samen met de kinderen aan. Bewust worden van jezelf. Onze hoogste opdracht voor ieder kind is dan ook: je gaat moedig de wereld in! Zelfbewust, weten wat je kan en hoe je iets wil bereiken. Voor deze missie komen we elke dag naar school.

6. En van elkaar!

Wij wijzen kinderen continu op het mooie van verschil. Iedereen is anders en dat is gaaf! En alle verschillende types werken bij ons samen. En daar komt de verbondenheid weer om de hoek kijken. Bij ons wordt iedereen geaccepteerd. Je mag zijn wie je bent. Wij zorgen ervoor dat alle leerlingen plezier hebben.

4.1 Kernwaarden van daltononderwijs

4.1.1 Vrijheid/verantwoordelijkheid.

Vrijheid en verantwoordelijkheid zijn in onze ogen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het daltononderwijs ziet een mens/kind als een persoon die zelf mag en kan kiezen, maar die voor de gevolgen van zijn keuzes ook de verantwoordelijkheid draagt. We willen bereiken dat:

- De leerling kan omgaan met zijn vrijheden en verantwoordelijkheden.
- De leerling de gelegenheid krijgt om in eigen tempo, op eigen niveau, op eigen wijze en in eigen volgorde een taak op maat kan verwerken waarin een hoeveelheid onderwijsactiviteiten over een bepaalde tijdsperiode kan worden gepland.
- De leerling het schoolwerk als taak neemt en er blijk van geeft eigenaar te zijn van zijn eigen leerproces.
- De leerling zelf verantwoordelijkheid neemt en verantwoording af legt aan zijn leerkracht en zichzelf.
- De leerling zelf betrokken is bij het beoordelen van zijn werk.
- De leerling zelf zijn werkplek kan kiezen.
- De leerling zelf zijn hulpmiddelen kan pakken.

4.1.2 Zelfstandigheid.

Zelfstandigheid betekent voor ons onderwijs dat kinderen leren keuzes maken, dat kinderen verantwoording nemen voor wat ze hebben gekozen en dat ze als individu kunnen functioneren binnen de maatschappij.

Ons doel is dat:

- de leerling beslist over de vormgeving van zijn leerproces, waarbij de manier van leren wordt beïnvloed door de keuze van activiteiten, taken en werkvormen.
- de leerling zichzelf uitdaagt zijn leertaken tot een goed einde te brengen.
- de leerling initiatiefrijk is.
- de leerling kan omgaan met uitgestelde aandacht.
- de leerling voldoende tijd neemt om zelfstandig te kunnen werken.

4.1.3 Samenwerken.

Onze school is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, schoolleiding en bestuur op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Onze school is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken

Leerlingen leren dat er verschillen zijn tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren. Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

De samenwerking met de binnen ons gebouw gevestigde Kinderopvang Hof van Twente zal de komende jaren uitgebouwd worden. De eerste verkennende stappen richting DKC (Dalton Kindcentrum) zijn in 2019 gemaakt.

4.1.4 Reflectie.

Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is op een daltonschool vanzelfsprekend. We willen de leerlingen leren:

- zich bewust te worden van het eigen kunnen door voor, tijdens en na het volbrengen van de leertaak terug te blikken op gemaakte keuzes en hieruit de lering te trekken voor de toekomst.
- te reflecteren op eigen gedrag en presentatie.
- te worden uitgedaagd om de eigen leertaak vorm te geven en tot een goed einde te brengen. Dit proces verloopt met reflectie voor, tijdens en na het werk.

4.1.5 Effectiviteit/doelmatigheid.

Het daltononderwijs is door een efficiënte inrichting van tijd, ruimte en middelen doelmatig en gericht op opbrengsten en vindt plaats in een voorbereide leeromgeving. Het onderwijs kenmerkt zich door een doordacht klassenmanagement, verschillende vormen van doelgerichte instructie en een gevarieerd aanbod van didactische werkvormen. Er is een gedifferentieerd leerstofaanbod dat tot uiting komt in een taak op maat. We willen de kinderen leren:

- op een efficiënte manier om te gaan met tijd, ruimte en middelen.
- eigenaar te zijn van zijn eigen leerproces.
- altijd meer te willen weten en kunnen.

4.1.6 Borging.

Wij als daltonschool werken samen met andere daltonscholen aan kwalitatief goed onderwijs door deel te nemen aan planmatige zelfevaluatie en visitatie.

Binnen onze school geven wij dit op de volgende manieren vorm:

- De daltonontwikkeling is beschreven in het daltonwerkboek, waaruit blijkt dat er structureel wordt gewerkt aan het ontwikkelen, borgen en evalueren van het beleid.
- De gemaakte afspraken in het team over daltonaspecten in de klas worden samengevat in de kijkwijzer. Met deze kijkwijzer worden klassenconsultaties gehouden om te controleren of de afspraken worden nageleefd. De kijkwijzer wordt regelmatig besproken in teamvergaderingen.
- In alle groepen staat een daltonklapper waarbij elke week een ander onderdeel van ons daltononderwijs in de schijnwerpers staat.

4.1.7 Eigenaarschap

Om kinderen te leren reflecteren op hun eigen leerproces moet je ze (mede-)eigenaar maken van dat leerproces.

In het schooljaar 2018-2019 zijn we begonnen om dit vorm te geven in de bovenbouw. Op dit moment zitten we hiermee in de experimentele fase.

Wat is eigenaarschap:

- Praten met kinderen i.p.v. over kinderen
- 70% inzet en 30% slimheid
- Minder uitleg van de leerkracht
- Meer doen, minder luisteren
- Wat kan ik goed, wat kan ik een ander leren
- Wat wil ik leren
- Fouten maken moet
- Veilige leeromgeving
- Natuurlijke drijfveer van het kind is het startpunt van eigenaarschap
- Zelf keuzes maken
- Medeverantwoordelijk voor eigen leerproces

Wat doen we al?

- Rapportgesprekken voeren met de kinderen erbij, het kind leidt dit gesprek
- Werken aan eigen leerdoelen in de bovenbouw (Werkpakketten op Snappet)
- Leerlingenraad
- Vragen en complimenten
- Minuutjestijd

Wat willen voor 't Gijmink?

- Kindgesprekken. We gaan dit schooljaar beginnen met het voeren van kindgesprekken met alle kinderen (groep 1 t/m 8). We gaan hiervoor een cursus volgen om te leren hoe we op een goede manier een kindgesprek moeten voeren, welke vragen goed zijn om te stellen en op welke manier we kinderen het beste kunnen begeleiden in het nadenken over zijn of haar eigen kunnen en leerdoelen.

Aan de hand van deze gesprekken stellen kinderen leerdoelen voor zichzelf, voor een bepaalde periode. Samen met de leerkracht wordt er gekeken op welke manier deze doelen behaald kunnen worden en wat daar voor nodig is.

Er wordt een periodetaak gemaakt voor deze doelen. Het kind reflecteert tijdens en na deze periode met de leerkracht over de te behalen doelen en weg er naar toe.

4.2 Hier staan wij voor

De basis van al ons handelen is gericht op het creëren van een pedagogisch klimaat waarin de sociale en emotionele veiligheid voor het kind gewaarborgd wordt.

In de dagelijkse activiteiten wordt veel aandacht geschonken aan het ontwikkelen van waardenbesef en oordeelsvermogen. Kinderen moeten elkaar respecteren.

Er wordt rekening gehouden met verschillen tussen leerlingen. Hiervoor is het nodig de ontwikkeling van het kind goed in de gaten te houden. Het betreft hier niet alleen verschillen in cognitieve en sociale vaardigheden, maar ook verschillen in bijvoorbeeld belangstelling, werkhouding en creativiteit.

Vrijheid betekent voor ons dat de leerkracht een deel van de verantwoordelijkheid voor het leren bij het kind legt. Essentieel hierbij is het feedback geven aan en het begeleiden van het kind.

We sluiten zoveel mogelijk aan bij de belevingswereld van het kind.

Er wordt gestreefd naar een grote variatie in werkvormen en materialen. Hierdoor leren kinderen op verschillende manieren en verschillende niveaus probleemoplossend te denken en te handelen.

In het onderstaande overzicht staat omschreven welke accenten wij op 't Gijmink leggen.

4.2.1 Kenmerken van onze school in trefwoorden

De daltonschool die wij willen zijn, kenmerkt zich vooral door:

- een goed pedagogisch klimaat
- ontwikkelingslijnen van groep 1 t/m 8 ten aanzien van vrijheid, zelfstandigheid, samenwerken, eigenaarschap en reflectie.
- gedifferentieerde weektaken
- uitgestelde aandacht/zelfstandig werken
- verschillende samenwerkingsvormen
- aansluiting bij de belevingswereld van kinderen
- oog hebben voor het kind en zijn of haar talenten
- een samenwerkend team (leren van elkaar, opvattingen delen, intervisie)

- gedeelde sturing door leerkracht en leerling
- tabletonderwijs in de groepen 4 t/m 8 (Snappet)
- PBS

De genoemde kenmerken zijn grotendeels uitgewerkt en beschreven in dit daltonboek. Enkele andere zijn in ontwikkeling. Wat in dit boek is vastgelegd, zal regelmatig onderwerp van bespreking zijn en blijven zodat het daltonniveau gewaarborgd blijft.

4.3 Rollen binnen de school

4.3.1 De leerkracht

Het daltononderwijs van een school laat zich maar voor een deel vastleggen in afspraken.

Het belangrijkste is en blijft altijd de persoon van de leerkracht. Deze heeft 'een daltonattitude'. Deze attitude kenmerkt zich door een bepaalde houding ten opzichte van kinderen en het onderwijs.

Kenmerken van deze attitude zijn:

- Leerlingen stimuleren zelf na te denken over problemen
- Oog hebben voor werkvormen die samenwerking bevorderen
- Leerlingen door de jaren heen steeds meer verantwoordelijkheid geven
- Oog blijven houden voor het verschil in leerling, zowel op cognitief gebied als op sociaal-emotioneel gebied.

De persoon van de leerkracht is het hart van het (dalton)onderwijs.

4.3.2 Het team

Het team vormt de basis van ons daltononderwijs. Het door hen gegeven onderwijs is een continue inspiratiebron voor het verbeteren van bestaande daltonaspecten en voor nieuwe ideeën die het onderwijs kunnen verbeteren.

Om dit te kunnen doen zijn er een aantal daltonbijeenkomsten per jaar waarbij het hele team aanwezig is. Ook wordt er door de daltoncoördinator aan de hand van een kijkwijzer gekeken naar het daltongehalte in de verschillende groepen. Op deze manier staan wij garant voor een continue kwaliteit van ons daltononderwijs.

4.3.3 De ouders

Ouders spelen de belangrijkste rol in de ontwikkeling van het kind. Zij moeten hun kind stimuleren, begeleiden, ook t.a.v. school en leren.

Wat vraagt een daltonschool van ouders?

- Betrokkenheid bij de school.
- Het kennen van het begrip hebben voor onze doelstellingen.
- Met de elementen vrijheid, zelfstandigheid en samenwerking ook thuis proberen rekening te houden.
- Dat ouders hun kind leert dat het zelf verantwoordelijk is voor bijv. gymkleren, huiswerk, schooltas, enz.
- Vertrouwen hebben in hun kind.
- Belangstelling tonen voor het schoolgebeuren in het algemeen en specifiek dat van hun kind.
- Vragen naar ervaringen en welbevinden van het kind op school.
- Vertrouwen hebben in onze werkwijze.

4.3.4 De leerling

Leerlingbelofte:

Moedig de wereld in.

We beloven jou dat onze school het verschil maakt in jouw leven. We zien je zoals je echt bent.

Je kijkt later terug op een schooltijd, waarin je je in een veilige omgeving hebt kunnen ontwikkelen tot iemand die nieuwsgierig is en respectvol kijkt naar zichzelf en de wereld.

Je kunt later bewuste eigen keuzes maken, hebt inzicht in je eigen talenten en hebt voldoende bagage om nieuwe uitdagingen aan te gaan. Je stapt moedig de wereld in.

5. DALTONONDERWIJS IN DE PRAKTIJK

5.1 Dagkleuren

In de school wordt iedere dag aangegeven met een vaste kleur.

Deze kleuren geven structuur aan de week en tijdsbesef. Dit helpt de kinderen bij het maken van een planning. Daarnaast worden de kleuren gebruikt bij de administratie.

De dagkleuren zijn:

Maandag	-	geel
Dinsdag	-	rood
Woensdag	-	roze
Donderdag	-	paars
Vrijdag	-	blauw

5.2 Symbolen

Op verschillende plaatsen in de school worden symbolen gebruikt. Door deze symbolen consequent door te voeren in de groepen, wordt de leerlingen en leerkrachten structuur geboden.

5.2.1 Dagritmekaarten

Iedere groep hanteert dagritmekaarten. Hierop kunnen de leerlingen bij binnenkomst al zien hoe de dag zal verlopen. Dit geeft houvast en structuur.

In de groepen 5, 6, 7 en 8 wordt gewerkt met een weekplanning. De leerlingen zien op het bord de planning voor de hele week.

5.2.2 Planbord

Vanaf groep 3 zijn het programma en de instructies zichtbaar op het whiteboard voor in de groep.

5.2.3 W.C.-symbolen in de groep

Uit het oogpunt van zelfstandigheid kunnen kinderen aan de hand van bordjes zelf zien of ze naar de wc mogen. De bordjes zijn in iedere groep hetzelfde.

5.2.4 Uitgestelde-aandachttekens

Iedere leerkracht heeft een grote rode dobbelsteen. Als de leerkracht aan het werk is met een instructiegroep of individuele instructie staat de dobbelsteen op tafel. De rest van de klas ziet dat de leerkracht niet gestoord mag worden.

Ook wordt er gebruik gemaakt van de timetimer. Hiermee geeft de leerkracht tevens aan hoelang de kinderen niet mogen komen.

5.2.5 Kleurenschijf

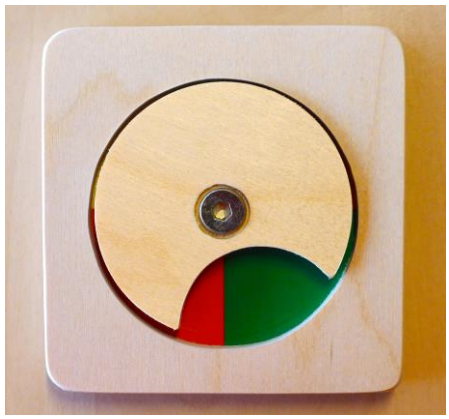

Samenwerken betekent ook dat kinderen elkaar om hulp mogen vragen.

We besteden in de groepen ook aandacht aan hoe je hulp vraagt: vriendelijk en zonder onnodig storen.

De kinderen hebben een kleurenschijf op de tafel met een rode, groene, oranje en gele schijf. De kleuren hebben de volgende betekenis:

Rood: Ik wil niet gestoord worden.

Groen: Je mag me tijdens het werk een vraag stellen of iets met me overleggen.

Oranje: Ik heb een vraag voor de leerkracht.

Geel: Deze kleur heeft geen functie.

5.2.6 Gangpassen

Elke leerling vanaf groep 3 is in het bezit van een gangpas met een magnetische achterkant. Op het moment dat ze buiten de klas gaan werken, hangen ze deze pas op het daarvoor bestemde bord. De leerkracht weet dan waar de leerling zit. Mocht een leerling zich niet aan de regels houden wordt deze pas tijdelijk ingenomen.

5.2.7 Wisbordjes en naamstokjes

Vanaf groep 3 wordt er in iedere groep tijdens de instructie door de leerkracht gebruik gemaakt van het wisbordje en naamstokjes.

De kinderen maken tijdens de instructie een opgave op het wisbordje waardoor de leerkracht goed kan zien of de leerlingen de instructie begrijpen en de leerkracht wijst door middel van het trekken van een naamstokje willekeurig iemand om het antwoord uit te leggen. Hierdoor is iedereen actief betrokken tijdens de uitleg.

5.3 Snappet

Onze leerlingen werken vanaf groep 4 met Snappet. Ieder kind heeft zijn/haar eigen tablet en is hier ook zelf verantwoordelijk voor.

De vakken taal, rekenen, spelling, technisch lezen, woordenschat en automatiseren worden op Snappet aangeboden.

De leerlingen krijgen (zo nodig) instructie over het doel van de les. Hierna maken zij zelfstandig opdracht 2. Snappet differentieert in het niveau van de vervolgopdrachten, past deze aan aan het niveau van de leerling. Na opdracht 2 werkt ieder kind verder op eigen niveau.

De leerkracht ziet op de computer hoe de opdrachten gemaakt worden, welke leerlingen extra instructie nodig hebben en welke doelen aan het eind van de dag behaald zijn. Voor doelen die niet behaald zijn wordt, door de leerkracht, een werkpakket klaargezet. Hieraan kunnen kinderen verder werken tijdens taaktijd.

Vanaf groep 5 kunnen de kinderen zelf controleren of ze hun doel behaald hebben. Hierdoor kunnen ze zien hoe het leerproces verloopt; ben ik er bijna, moet ik nog veel opgaven maken, maak ik veel fouten, heb ik hulp nodig, heb ik mijn doel behaald?

In de groepen 5, 6, 7 en 8 plannen de kinderen hun werk voor de hele week. De groepen 7 en 8 zoeken zelf de doelen bij de lessen en bepalen (deels) of ze instructie nodig hebben voor dit doel. Tijdens taaktijd is er ruimte om aan hun eigen doelen te werken. Deze noteren ze in hun agenda of op hun taakbrief.

Aan het eind van de week reflecteren we op de taak. Hoe is het gegaan? Heb ik mijn doelen behaald? Welk doel neem ik mee naar volgende week?

Ook kunnen er vakken toegevoegd worden per leerling. Op dit moment volgen onze VWO-uitstroom leerlingen Wiskunde op Snappet. Zij plannen zelf, in taaktijd, deze lessen. Op deze manier zijn de leerlingen meer eigenaar van hun eigen taak.

5.4 De taak

Misschien is de taak wel het bekendste onderdeel van het daltononderwijs. In onze school is een duidelijke opbouw in de invulling van de weektaak.

Het aanleren van vaardigheden die het kind nodig heeft om goed met de taak te kunnen werken, gaat niet vanzelf. Het is noodzakelijk dat de leerkracht het proces van het werken met de taak regelmatig met de kinderen bespreekt en dat hij of zij de kinderen leert hoe je moet samenwerken, wat verantwoordelijkheid nemen is en hoe je invulling kunt geven aan vrijheid en zelfstandigheid.

5.5 Speltijd

Schooljaar 2018-2019 zijn we begonnen met Speltijd. Kinderen uit verschillende groepen spelen samen gezelschapsspellen.

5.5.1 Hoe werkt speltijd?

Wat willen we voor 't Gijmink:

- Aanleren van sociale vaardigheden door middel van het spelen van een gezamenlijk spel.
- 1 keer een half uur groepsdoorbrekend spelen van spellen.

Hoe vorm geven?

- De onderbouw 1x een half uur in de week, de bovenbouw 1x een half uur in de maand.
- Spelen in groepjes van 4 kinderen.
- Kinderen van 1 t/m 4 en kinderen van groep 5 t/m 8
- Na 4 keer wordt de samenstelling van de groepjes veranderd
- Kinderen hebben een verschillende rol tijdens speltijd (tijdbewaker, materiaalbaas, tafelbaas en stiltekapitein)

5.6 Leerlingenraad

Met een leerlingenraad bevorderen we de betrokkenheid van leerlingen bij onze school. Maar we bereiken er in feite meer mee, namelijk actief burgerschap. Actief burgerschap is het nemen van verantwoordelijkheid voor zaken die in algemene belang zijn. Maar ook het bewustzijn dat je daarbij niet uitsluitend voor jezelf spreekt, maar dat je namens anderen spreekt en handelt. Met een leerlingenraad laten we kinderen omgaan met dit principe en leren we ze om hiermee om te gaan. Door het oprichten van een leerlingenraad kunnen leerlingen samen op een democratische wijze actief participeren en meedenken over schoolse zaken.

Een leerlingenraad past uitstekend bij de daltonuitgangspunten: samenwerken en zelfstandigheid. Leerlingen worden hiermede zelfverantwoordelijke burgers, die op deze wijze actief kunnen deelnemen aan het verbeteren van de school.

5.6.1 Hoe werkt de leerlingenraad op onze school?

Een leerlingenraad is groep van enthousiaste vertegenwoordigers gekozen uit en door de leerlingen van de school, die zich inzet voor een goede en prettige gang van zaken op de school. In ons geval gaat het om leerlingen uit de groepen 5 tot en met 8, 2 leerlingen per groep. De leerlingen blijven 2 jaar in de leerlingenraad. Het is belangrijk dat de school luistert naar wat leeft onder de leerlingen. De leerlingenraad praat daarom regelmatig met een (of meer) vertegenwoordiger(s) van de school over onderwerpen die voor allen van belang zijn.

De leerlingenraad komt vooral met praktische plannen en voorstellen. De voorzitter van de raad bespreekt deze met het team. We kijken altijd of het praktisch uitvoerbaar is, zowel financieel als wat regelgeving betreft. Mochten er problemen zijn, dan wordt de leerlingenraad zelf geacht daar oplossingen voor aan te dragen. De leerlingen leren op die manier om realistische voorstellen te maken. En natuurlijk voorstellen die draagvlak hebben, want dat is waar het in een democratisch gekozen stelsel omgaat."

Thema's voor de leerlingenraad kunnen bijv. zijn:

- Praten over (de aanpassing van) schoolregels en er iets mee doen
- Een schoolfeest (sinterklaas, kerstmis, eindfeest) mede organiseren
- De sfeer op school bespreken en verbeteren
- De tevredenheid over (veranderingen in) de manier van lesgeven bespreken
- Praten over speeltoestellen en schoolpleingebruik
- Initiatief nemen voor een actie in het kader van actief burgerschap, bijvoorbeeld een
- Actie voor het milieu in en rond de school opzetten

De leerlingenraad vergadert ongeveer 6 keer per jaar. De daltoncoördinator leidt deze vergaderingen en maakt de notulen. De actiepunten die tijdens de vergadering ontstaan worden verdeeld onder de leerlingen van de leerlingenraad. Voorafgaand aan de vergadering worden er door de leerlingenraad klassenvergaderingen gehouden. De kinderen kunnen dan aangeven wat zij graag besproken willen hebben in de vergadering. Op deze manier is de leerlingenraad ook echt de 'stem van de leerlingen'. Na de vergadering koppelt de leerlingenraad de informatie terug aan de klassen.

Ook is er op school een brievenbus. Deze hangt op een centrale plek. Alle kinderen kunnen hier vragen of opmerkingen voor de leerlingenraad in doen. Deze worden dan tijdens de vergadering besproken, of, zo nodig, eerder.

5.7 Werkplekken

Leerlingen hebben in onze school de beschikking over verschillende werkplekken. Zo is er natuurlijk de eigen tafel in de klas. Hieraan krijgt de leerling de algemene instructie en kan er zelfstandig en samenwerkend leren. Ook kunnen de leerlingen gebruik maken van de werkplekken op de gang. Voor iedere groep zijn er tafels om zelfstandig of samen te werken. Verder mogen leerlingen die graag alleen willen werken in ons 'stiltelokaal' gaan zitten. Hier staan ronde tafels met werkplekken die met schotten van elkaar worden afgeschermd. Een leerling kan hier in totale stilte en rust werken.

Ook in de onderbouw wordt momenteel geëxperimenteerd met een stiltelokaal.

Voor de verschillende werkplekken gelden verschillende regels.

5.7.1 Werkplek op de gang

- Hier mag je samen werken en zachtjes overleggen.
- Iedereen zorgt ervoor dat niemand gestoord wordt.
- We blijven op onze plaats zitten.
- Iedereen neemt alles in een keer mee wat hij of zij nodig heeft.
- Deze gedragsverwachtingen hangen zichtbaar in de hal.

5.7.2 Stiltelokaal

- In dit lokaal is iedereen stil, zodat we rustig kunnen werken.
- Als we iemand iets willen vragen doen we dat buiten het lokaal.
- We blijven op onze plaats zitten.
- Iedereen neemt alles in een keer mee wat hij of zij nodig heeft.

5.8 Zorg voor klas en school

Iedere groep maakt gebruik van een klassendienst. Elke week worden kinderen aangewezen die klassendienst zijn.

De taken van de klassendienst zijn:

- Schriften, toetsen, enz. Uitdelen
- Na schooltijd vegen, borden schoonmaken, computers afsluiten, enz.

5.9 Informatie en rapportage

Dat onze school een daltonschool is, dragen we uit naar ouders en kinderen.

Voor de algemene informatie maken we gebruik van:

- Informatiemiddagen voor de groepen aan het begin van het schooljaar.
- Voorlichting aan nieuwe ouders
- Daltonboek, geschreven voor 't Gijmink
- Het schoolplan
- De schoolgids
- De website en social media

De vaardigheden die kinderen op een daltonschool dienen te ontwikkelen, worden besproken en gerapporteerd aan ouders:

- Tijdens het kennismakingsgesprek met ouders aan het begin van het schooljaar
- Tijdens de spreekweek (november)
- In het rapport van de kinderen en tijdens de contactmomenten daarna (februari, juni)

Het is belangrijk de kinderen en ouders regelmatig te herinneren aan het hoe, maar ook het waarom van de werkwijze op onze school.

Het rapport is gemaakt bij het onderwijs dat wij geven. Zo nodig kunnen we het aanpassen. In februari en juni krijgen de kinderen het rapport mee naar huis.

In het rapport staan de resultaten van het onderwijs, de beoordelingen van daltonvaardigheden door leerkrachten en leerlingen, opmerkingen van leerkrachten en is een portfolio opgenomen.

In het rapport is een doorgaande lijn te vinden van groep 1 t/m 8 wat betreft de daltonvaardigheden.

In de groepen 6,7 en 8 worden de leerlingen ook uitgenodigd voor het rapportgesprek. Leerlingen en ouders krijgen het rapport een week voor het gesprek thuis. In het gesprek zal de leerling, met behulp van een praatformulier en de leerkracht, het gesprek leiden. Op deze manier wordt de leerling eigenaar van het rapport en voelt zich verantwoordelijk voor de behaalde resultaten. Ook wordt de leerling zich bewust van zijn/haar eigen leerprestaties, weet waar het trots op mag zijn en kan nieuwe leerdoelen stellen voor de periode tot het volgende rapport.

6. ONTWIKKELINGSLIJNEN

In dit hoofdstuk zijn de leerlijnen uitgewerkt van de verschillende kernwaarden van het daltononderwijs.

6.1 Zelfstandigheid

Zelfstandigheid is een van de vijf kernwaarden van het daltononderwijs. Binnen onze school maken we veel gebruik van het zelfstandig werken. Het is een onderdeel van ons klassenmanagement.

In de kleutergroepen helpen het kiesbord, de dagritmekaarten, de taakbrieven, de time-timer en de rode dobbelsteen bij het zelfstandig werken.

In groep 3 en 4 gaan we hier mee door en bouwen we het verder uit tot de einddoelen van groep 4.

Vanaf groep 3 maken de kinderen gebruik van de samenwerkplekken in de gang en vanaf groep 5 van de stilwerkplekken in het stiltelokaal. De taakbrief wordt uitgebreider en de draaischijf wordt toegepast. Dit alles draagt bij aan de ontwikkeling tot een verantwoordelijk, zelfstandig, denkend individu.

6.1.1 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 2

Zelf werken/zelfstandig werken

Het gaat hierbij om het creëren van situaties waarbij leerlingen omgaan met uitgestelde aandacht.

- De doelen staan vast en worden bepaald door de leerkracht en/of leermiddel.
- De opdrachten zijn kort en gesloten
- De taken hebben een beperkte omvang en zijn in tijd beperkt
- De leerkracht bepaalt waar, wanneer, de volgorde en de aanpak
- Er is ruimte voor reflectie op het leerresultaat, het gedrag en het leerproces.

Doel	Werkvormen	Middelen
De leerling…. Kan zelfstandig de jas aan/uit doen, beker e.d. wegzetten en tas opruimen Kan zelfstandig het toilet bezoeken Kan materiaal uit de kast kiezen en weer opruimen Kan zelfstandig een keuze maken uit de taken van de taakbrief Kan het evalueren van de werkjes aangeven op de taakbrief Kan, na de instructie, zelfstandig opdrachten uitvoeren Kan werken met zelfcorrigerend materiaal Durft hulp te vragen aan klasgenootjes of leerkracht (sociale redzaamheid) Durft nee te zeggen Kan zelfstandig problemen oplossen Kan omgaan met 15 minuten uitgestelde aandacht Kan 15 minuten zelfstandig	1 op 1 situaties Klassikaal Kleine groepjes Tweetallen Maatjeswerk	Kiesbord Taakbrief Beloningsstickers op de taakbrief Time-timer Keuzekast met verrijking- en verdiepingsmaterialen op verschillende vakgebieden Schatkist weekkalender Schatkist jaarkalender Dagritmekaarten

werken		 Onderbouwd Rode dobbelsteen

6.1.2 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 4

Zelf werken/zelfstandig werken

Van zelf werken naar zelfstandig werken

- De doelen staan vast en worden bepaald door de leerkracht en/of leermiddel
- Er worden langere en gesloten opdrachten aangeboden.
- De taken zijn relatief uitgebreid.
- De antwoorden en oplossingen zijn eenduidig.
- De leerkracht bepaalt de inhoud en aanpak.
- De leerling bepaalt, in overleg met de leerkracht, de plaats en tijdstip.
- De leerling bepaalt zelf de volgorde.
- De leerkracht stuurt in kleine stappen.
- Er wordt feedback gegeven op de leerinhoud.

Doel	**Werkvormen**	**Middelen**
De leerling …… kan zijn eigen werk inplannen. kan zelf zijn taakbrief bijhouden/afkleuren kan werken in wisselende groepsgrootte. kiest zijn eigen werkplek, afhankelijk van de taak. kan omgaan met uitgestelde aandacht (20 minuten)	1 op 1 situaties Klassikaal Kleine groepjes Tweetallen Maatjeswerk	Weektaak Dobbelsteen Draaischijf

kent het gebruik van materialen. kent de regels voor en de routines bij het werken aan de taak. kan zich afsluiten voor prikkels in de omgeving. levert zijn werk in. kan zijn eigen werk nakijken kan nagekeken werk verbeteren. kan taakgericht werken. kan initiatief nemen. vraagt hulp indien nodig en helpt anderen als zij hem om hulp vragen m.b.v. draaischijf kan zelf afspraken maken m.b.t. samenwerken. kan geclusterde instructie aan. lost in eerste instantie problemen op zonder afhankelijk te zijn van een volwassene. leerling is in zekere mate in staat om zelfsturend te leren.		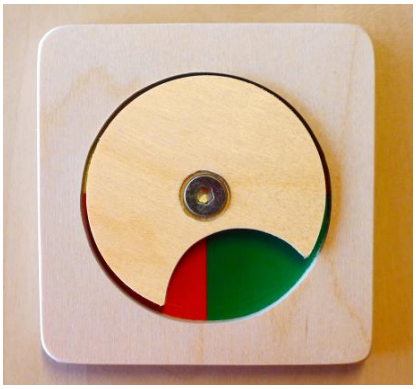 Time-timer Zelfcorrigerend materiaal Instructietafel Stappenplan Samenwerkplekken Stiltewerkplekken Computers Kiesbord/planbord

6.1.3 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 6

Van zelfstandig leren naar zelfsturend leren

- De leerling bepaalt specifieke leerdoelen voor de opdracht of het onderdeel
- De opdrachten zijn open, de leertaak is langer
- De leerkracht bepaalt de algemene leerdoelen
- De leerkracht is coach en helpt 'op aanvraag'

- De leerling bepaalt voor een deel de inhoud, waar, wanneer en de volgorde
- De feedback is gericht op het leerproces, de aanpak en op de inhoud

Doel	**Werkvormen**	**Middelen**
Hier volgt een aanvulling op voorgenoemde einddoelen. De leerling ……. kan zijn eigen werk inplannen voor de hele week. kan zelf zijn leerdoelen benoemen op de weektaak. kan omgaan met uitgestelde aandacht (30 minuten) kan open organisatie aan. kan de tijd goed indelen. kan op positieve wijze kritiek leveren en ontvangen. is zich bewust van zijn/haar eigen leerproces.	Individueel In tweetallen In kleine groepjes Verlengde instructie Uitgestelde aandacht m.b.v. draaischijf	Weektaak Dobbelsteen Draaischijf Time-timer Zelfcorrigerend materiaal Instructietafel Stappenplan Samenwerkplekken Stilwerkplekken Computers

6.1.4 Ontwikkelingslijn zelfstandigheid eind groep 8

Van zelfstandig leren naar zelfsturend leren

- De leerling bepaalt specifieke leerdoelen voor de opdracht of het onderdeel
- De opdrachten zijn open, de leertaak is langer
- De leerkracht bepaalt de algemene leerdoelen
- De leerkracht is coach en helpt 'op aanvraag'
- De leerling bepaalt voor een deel de inhoud, waar, wanneer en de volgorde
- De feedback is gericht op het leerproces, de aanpak en op de inhoud
- De reflectie is gericht op het leerresultaat en op het leerproces.

Doel	**Werkvormen**	**Middelen**
Hier volgt een aanvulling op voorgenoemde einddoelen. De leerling… kan omgaan met uitgestelde aandacht (45 minuten) kent eigen leerstijl kan zelf experimentjes uitvoeren kan zelf activiteiten organiseren kan zelfstandig conflicten oplossen	Individueel In tweetallen In kleine groepjes Verlengde instructie Uitgestelde aandacht m.b.v. draaischijf	Weektaak Dobbelsteen Draaischijf Time-timer Zelfcorrigerend materiaal Instructietafel Stappenplan Samenwerkplekken Stilwerkplekken Computers

6.2 De taak

Groep 1-2	
Taak	Weektaak: In groep 1-2 hanteren we een weektaak. Het aantal taakjes varieert van 2 tot 4. In de weektaak zit een samenwerkingsopdracht. Deze taak moet het kind met zijn/haar maatje uitvoeren. Dit bevordert het samenwerken. Elk kind krijgt een taakbrief op papier. De weektaak wordt aan het begin van de week uitgelegd en de kinderen werken er, gedurende de week, zelfstandig aan. Op vrijdag zijn alle taakjes af. Aan het eind van de week worden de resultaten besproken.
Differentiatie in de taak	De groepen 1 en de groepen 2 krijgen taakjes op hun eigen niveau en we houden rekening met de verschillende ontwikkelingsgebieden o.a. creativiteit, rekenen, taal, motoriek en ruim-

	telijke oriëntatie. De herfstkinderen doen mee met de groep 2 kinderen. De kinderen van groep 1 mogen als zij hun weektaak afhebben soms ook een extra werkje doen van groep 2 en de groep 2 kinderen krijgen een extra werkje als zij hun weektaak afhebben en dit ook willen.
Hulpmiddel bij plannen	De kinderen kunnen aan de dagritmekaarten zien hoe de dag verloopt en hoeveel werkmomenten er zijn. Op de tijdwijzer van Schatkist staan de dagen (in de dagkleuren) aangegeven.
Plannen weektaak	De kinderen plannen zelf wanneer zij werken aan hun weektaak. Zij kijken welke taak op welke dag en tijdens welk werkmoment uitgevoerd gaat worden. Voor de samenwerkingsopdracht overleggen zij met hun maatje.
Registratie weektaak	Op de taakbrief geven de kleuters met de kleur van de dag aan welke taak af is. Aan de hand van smileys geven de kleuters aan hoe ze de taak ervaren hebben.
Afspraken over materiaal - Opbergen - Uitdelen - Inleveren	Weektaakwerk en keuzewerk wordt zelfstandig gepakt. Materialen voor de opdrachten liggen klaar. Het werkje kiezen de kinderen door hun naamkaartje onder de gekozen activiteit te hangen. Inleveren van taak die op papier is gemaakt, leggen zij in de "klaarbak".
Keuzewerk	Kleuterwerk vinden de kinderen in de keuzekast. Welke activiteiten er gekozen kunnen worden zien ze op het keuzebord.
Zelfstandigheid	De dingen die kinderen kunnen doen laten we ze zoveel mogelijk doen. We zijn er op gericht kinderen zelf oplossingen te laten verzinnen en hun werk niet "voor te kauwen". We proberen een nieuwsgierige, initiatiefrijke houding te ontwikkelen.
Reflectie op resultaat werk	Zelfcontrolerende materialen: o.a. mini loco, rekentaalpuzzels, Tiptop Bespreken van taakwerk/ werkhouding in gesprek. Zie hoofdstuk 4.3
Uitgestelde aandacht	Tijdens het zelfstandig werken gaat de rode dobbelsteen op een afgesproken plek. Dit betekent dat de leerkracht niet gestoord mag worden. Tijdens dit moment werkt de leerkracht in subgroepjes aan de handelingsplannen. De rest van de groep werkt aan een keuzewerkje of taakje. Wanneer zij hulp nodig

	hebben vragen zij het, zachtjes, aan hun maatje of iemand aan de tafel. Hierdoor leren ze ook zelfstandig oplossingen bedenken.
Samenwerken	Er zijn drie manieren waarop de kleuters samenwerken: - Regelmatig is in de weektaak een maatjesopdracht opgenomen. Deze kan gedaan worden met het maatje of in een groepje. - Bij de werkjes uit de kasten zijn ook materialen die ook om samenwerking vragen. Maatjes worden op verschillende manieren gekozen: - meisje met jongen - jongste met oudste - loten uit een bak - Enz.
Evalueren	Met behulp van de smileys: - Hoe vond je het werk? - Wat ging er goed/niet goed?

Groep 3	
Taak	De kleuters leren omgaan met een weektaak in groep 1-2. Zij leren verantwoordelijk te zijn voor het afmaken en registreren van deze weektaak. In groep 3 wordt deze weektaak op dezelfde wijze (presentatie opdrachten, registreren opdrachten) doorgezet. De taak bestaat uit verplichte (dag)taken en een keuzetaak. De verplichte taken bestaan uit de dagelijkse werkjes die klassikaal worden aangeboden, t.w. VLL, rekenen en schrijven.
Differentiatie	Voor de verwerking van de schoolse vakken krijgen de kinderen een dagtaak die op het planbord genoteerd staat. Als de dagtaak af is mogen de kinderen keuzewerk doen. Het keuzewerk staat ook op het planbord aangegeven. De kinderen registreren op dit planbord waarmee ze bezig zijn. Het keuzewerk bestaat tot kern 5 vooral uit lees- en spellingopdrachten behorend bij VLL.
Hulpmiddel bij plannen	Dagritme: De dagritmekaarten geven de volgorde van de activiteiten op een dag aan.

Registratie dagtaak	Registratie dagtaak met dagkleuren: Door het rondje te kleuren in de kleur van de dagtaak, worden de werkjes die klaar zijn geregistreerd.
Registratie keuzewerk	Registratie keuzewerk op de taakbrief, d.m.v. dagkleuren. Door het rondje te kleuren in de kleur van de dagtaak, worden de werkjes die klaar zijn geregistreerd.
Afspraken over materiaal - Opbergen - Uitdelen - Inleveren	Schriften worden door de groepsleiders uitgedeeld, bij voorkeur voor schooltijd. Andere materialen voor de dagtaak en keuzewerk worden zelfstandig gepakt.
Evaluatie op resultaat werk Reflectie: zie hoofdstuk 4.3	Evaluatie van resultaten van het werk vindt plaats door: - Zelfcontrolerende materialen - Evaluatie van de taakbrief aan het eind van de week.
Uitgestelde aandacht	- Rode dobbelsteen - Zelfstandigwerkenschijf
Samenwerken	Samenwerken: - Maatjesopdrachten in keuzewerk - Duolezen vanaf kern 7
Instructie voor leerstof	Instructie voorafgaand aan de week/dag taak

Groep 4	
Taak	In groep 4 wordt een dagtaak gehanteerd. Het format van het taakformulier is een vervolg op het format dat in groep 3 gebruikt wordt. De dagtaak wordt elke dag gepresenteerd. De kinderen krijgen een taakbrief met dagtaken en keuzetaken voor de hele week.
Differentiatie	De differentiatie wordt voor de desbetreffende leerling aangegeven op de taakbrief en/of op hun bakje.
Hulpmiddel bij plannen	Bij het plannen maken de leerlingen gebruik van de dagindeling op het whiteboard.
Plannen weektaak	Op de taakbrief staan weekopdrachten die op de eerste dag worden ingepland.

Registratie dagtaak	De kinderen registreren de taken die af zijn door het vakje "klaar" op het taakformulier in de dagkleur te kleuren.
Afspraken over materiaal - Opbergen - Uitdelen - Inleveren	Tablets worden door de klassendienst uitgedeeld. Bij voorkeur voor schooltijd. Andere materialen voor de dagtaak en keuzewerk worden zelfstandig gepakt.
Evaluatie op resultaat werk Reflectie: zie hoofdstuk 4.3	Evaluatie vindt plaats door middel van: - Zelfcontrolerende materialen (Snappet)
Uitgestelde aandacht	- Rode dobbelsteen - Zelfstandigwerkschijf
Samenwerken	Maatjesopdrachten in keuzewerk
Instructie voor leerstof	- Instructie voorafgaand aan de dagtaak door de leerkracht (zichtbaar op het planbord) - Extra instructie aan de instructietafel aan een kleine groep.

Groep 5 en 6	
Taak	In groep 5 en 6 wordt een weektaak gehanteerd. Het format van het taakformulier is een vervolg op het format dat in groep 4 gebruikt wordt. De kinderen plannen hun taakwerk voor de hele week op maandag.
Differentiatie	De differentiatie wordt voor de desbetreffende leerling aangegeven op de taakbrief en/of op hun bakje.
Hulpmiddel bij plannen	Bij het plannen maken de leerlingen gebruik van de weekindeling op het whiteboard.
Plannen weektaak	Op de eerste dag worden alle taken gepland.
Registratie dagtaak of weektaak	De kinderen registreren de taken die af zijn door het vakje "klaar" op het taakformulier in de dagkleur te kleuren.
Afspraken over materiaal - Opbergen - Uitdelen	Tablets worden door de klassendienst uitgedeeld. Bij voorkeur voor schooltijd. Andere materialen voor de weektaak en keuzewerk worden zelfstandig gepakt.

- Inleveren	
Evaluatie op resultaat werk Reflectie: zie hoofdstuk 4.3	Evaluatie vindt plaats door middel van: - Zelfcontrolerende materialen (Snappet)
Uitgestelde aandacht	- Rode dobbelsteen - Zelfstandigwerkschijf
Samenwerken	Maatjesopdrachten in keuzewerk
Instructie voor leerstof	Instructiemomenten zijn zichtbaar op het planbord. Extra instructie aan de instructietafel aan een kleine groep.

Groep 7 en 8	
Taak	De kinderen in groep 7 en 8 werken met een weektaak. Elke maandag wordt deze uitgedeeld. Op de taakbrief staat al het werk dat deze week zelfstandig gemaakt moet worden. Ook ziet de leerling op de taakbrief en op het planbord wanneer de uitleg plaats gaat vinden. De leerlingen van groep 7 plannen op de taakbrief, de leerlingen van groep 8 plannen in een agenda
Differentiatie	De differentiatie wordt voor de desbetreffende leerling aangegeven op de taakbrief en/of op hun bakje.
Plannen weektaak	Plannen (weektaak) Op de weektaak van de kinderen is een kolom voor plannen aangegeven. In deze kolom geven de kinderen de verschillende doelen een kleur met de dagkleur waarin ze het werk zullen gaan maken. Hierdoor wordt de weektaak heel gericht gepland voor een week. Iedere ochtend als de kinderen binnenkomen, bekijken ze hun planning. Soms is het nodig om de planning iets aan te passen. Ook dit doen zij als de dag begint. Het zelf plannen van de weektaak heeft als gevolg dat kinderen leren een hoeveelheid werk te overzien en goed na te denken over de volgorde van de werkjes. Ook hier komt het eigenaarschap dus weer heel duidelijk naar voren. De leerlingen van groep 8 nemen hun taken over in een agenda. Ze plannen hun werk per week.
Registratie dagtaak of weektaak	Registratie weektaak

	De leerlingen werken met een weektaak. Een aantal taken zijn instructie gebonden, dus plannen de kinderen die taken op dezelfde dag, dat er instructie wordt gegeven. De rest van de taken worden door de kinderen ingepland. Vervolgens tekenen ze het werk af in hun eigen weektaak als ze het gemaakt hebben.

6.3 Reflectie

6.3.1 Doel/visie

Reflectie gebeurt op 't Gijmink in alle groepen, op verschillende manieren.

Het is belangrijk dat kinderen leren kijken naar en nadenken over hun eigen handelen en denkwijze. Waarom doe ik de dingen die ik doe? Wat heb ik nodig om de taak tot een goed einde te brengen, om mijn doel te halen? Heb ik daar misschien hulp bij nodig of kan ik een ander helpen? Wat vind ik leuk, wat vind ik moeilijk. Allemaal vragen die de kinderen zichzelf stellen. Door hierover na te denken kan het ze helpen om zelf oplossingen te vinden voor problemen, hun planning bij te stellen als dat nodig is, of zelfs hun mindset te veranderen.

Door hierover te praten met anderen worden kinderen zich ook bewust van hun eigen gedachten.

In groep 1 en 2 reflecteren we mondeling: klassikaal, in groepjes of individueel. Ook reflecteren zij visueel op de taakbrief.

Vanaf groep 1 gebruiken we een lijst met reflectievragen.

3 keer per week wordt een vraag gekozen, hier wordt door de kinderen over nagedacht en het antwoord wordt in het schrift geschreven door de kinderen vanaf groep 5. De groepen 1 t/m 4 bespreken de vragen mondeling. Op een vast tijdstip worden de antwoorden besproken. Dit kan klassikaal of in groepjes of tweetallen.

Op deze vragenlijst staan veel verschillende vragen met een verschillend thema. (zie bijlage 2)

Het consequent (laten) verbeteren van fouten is ook een vorm van reflectie.

Ook de leerkracht wordt in het logboek gevraagd te reflecteren op zijn eigen handelen.

6.3.2 Afspraken

Per groep:

Groep 1,2: mondeling en visueel via smiley op de taakbrief.

Groep 3, 4, 5: Dagelijks reflecteren op de taak, werkhouding, samenwerking enz. Hoe is het gegaan vandaag.

Groep 6,7 en 8: aan het eind van de week reflecteren op de hele taakbrief. Welke doelen heb ik gehaald, welk doel neem ik mee naar volgende week?

Groep 1 t/m 8: drie keer per week een andere reflectievraag van de lijst.

6.3.3 Vragen/complimenten

Een belangrijk onderdeel van de dag bij ons op school is vragen/complimenten. Dit is een belangrijke vorm van reflectie waar wij al vele jaren gebruik van maken en ook erg trots op zijn.

Iedere klas heeft een bord waarop een kind zijn of haar naam kan schrijven onder vragen of complimenten. Iedere groep heeft dit om 11.45 uur ingepland in het rooster.

Elk kind die zijn naam heeft opgeschreven krijgt nu de tijd om een vraag te stellen aan een ander kind, of een compliment te geven aan een ander kind. Dit gebeurt altijd klassikaal. Kinderen kunnen problemen aan elkaar voorleggen, misstanden worden uitgesproken en hierdoor wordt escalatie vaak voorkomen. Kinderen hebben de gelegenheid om elkaar te bedanken of een compliment te geven.

Kinderen leren hierdoor dat het goed is om frustraties te uiten op een goede manier. Ze leren naar elkaar te luisteren, hun mening te vormen en deze te uiten. Iedereen is anders en reageert daardoor soms ook anders. Het geven en ontvangen van complimenten is voor veel kinderen ook niet iets vanzelfsprekends.
Door vragen/complimenten leren kinderen op een goede, respectvolle manier met elkaar om te gaan en voor zichzelf op te komen.

Vanaf groep 3 begeleidt de klassendienst regelmatig deze gesprekken. De leerkracht biedt hulp als dit nodig is.

6.3.4 Rapport

Leerling vult eigen reflectie in op het rapport. Vanaf groep 6 verantwoorden ze het rapport aan hun ouders tijdens de contactavond. De leerkracht heeft hier een begeleidende rol.

Eind groep 2	**Eind groep 4**	**Eind groep 6**	**Eind groep 8**
Vooraf: Ik denk na over het materiaal dat ik nodig heb om de taak voldoende te kunnen volbrengen Ik weet waar ik materiaal kan vinden Ik kies waar ik kan werken Ik kan benoemen wat ik nodig heb om mijn taak te starten Ik kan kiezen tussen meerdere opdrachten Ik kan een weektaak	Vooraf: Ik weet wat ik ga maken Ik weet welk materiaal ik nodig heb Ik weet hoeveel tijd ik eraan mag werken Ik weet wat van mij op een dag verwacht wordt Ik kan mijn taken per dag plannen Ik kan aangeven met wie, wanneer, waar, wat ik nodig heb en hoe ik ga werken	Vooraf: Ik denk na over de invulling van de tijd die ik nodig heb voor de taak Ik kan meerdere taken overzien Ik weet wat er van mij verwacht wordt Ik ben mij bewust van mijn kwaliteiten en kan aangeven of ik hulp nodig heb Ik kan meerdere dagen achter elkaar plannen en overzien	Vooraf: Ik kan overzien wat er van mij verwacht wordt binnen een taak: materiaal, tijd en doel Hier denk ik van tevoren goed over na Ik weet wie en wat ik nodig heb als ik iets wil leren wat ik nog niet kan Ik weet wat van mij voor de hele week verwacht wordt Ik kan een weekplanning maken en overzien

overzien Ik kan aangeven wat ik van mijn taak vind, gevoel onder woorden brengen	Ik weet wat het doel is van de les/taak	Ik weet wat het doel is van de les en kan aangeven wat ik erover weet Ik denk na over de volgorde van mijn taken Ik denk na over de aanpak van de taak	Ik kan een planning maken op basis van mijn competenties Ik kan vooraf aan de opdracht aangeven of ik hulp nodig heb en in welke vorm Ik kan inschatten of ik instructie nodig heb Ik kan plannen in een agenda of leeg weekrooster Ik weet welke voorkennis ik nodig heb om mijn taak te kunnen maken
Tijdens: Iets lukt mij niet. Ik weet hoe ik hulp moet vragen Ik kan eventuele problemen onder woorden brengen Ik kan eventuele problemen oplossen, zelfstandig of met hulp van anderen Ik weet hoe ik hulp moet vragen Ik kan omgaan met uitgestelde aandacht Ik kan een opdracht een beetje veranderen als het nodig is om een goed resultaat te krijgen	Tijdens: Ik kan bedenken of het gaat zoals ik het in gedachten had Ik weet hoe ik hulp moet vragen Ik kan een planning bijstellen als dat nodig is Ik weet dat ik hulp moet vragen als ik bij correctie merk dat ik veel fouten heb Ik denk na over hoe ik een taak ga uitvoeren en kan dit verwoorden	Tijdens: Ik ben mij bewust van mijn kwaliteiten Ik kan een planning bijstellen als dat nodig is Ik kan tijdens de opdracht aangeven of ik hulp nodig heb en in welke vorm Ik denk na of ik begrijp wat ik aan het doen ben Als het niet goed gaat probeer ik een oplossing te bedenken	Tijdens: Ik kan nadenken over of mijn plan gaat zoals ik vooraf had bedacht Ik weet of ik dingen moet bijstellen Ik weet wie en wat ik nodig heb om iets nieuws te leren Ik ben in staat tijdens de uitvoering van mijn taak kritisch te kijken naar werktempo, concentratie en motivatie en mijn planning op basis daarvan bij te stellen
Na: Ik kan verwoorden hoe het is gegaan, ben ik tevreden of niet? Ik kan zeggen wat ik van	Na: Ik kan mijn werk nakijken Ik kan aangeven waarom het samenwerken wel/niet goed gaat	Na: Ik weet of ik tevreden ben over het product en het proces. Ik kan mijn eigen werk	Na: Ik kan aangeven wat ik geleerd heb Ik weet wat ik de volgende keer anders moet doen

een taak vond Hoe ziet het eruit (product)? Hoe heb ik het gedaan? Wat heb ik ervan geleerd? Ik kan vertellen wat ik moeilijk vond aan de opdracht Ik kan vertellen wat ik makkelijk/leuk vond aan de opdracht Ik kan vertellen hoe het samenspelen/samenwerken is gegaan	Ik kan vertellen wat ik makkelijk/moeilijk vond Ik kan aangeven of en waarom de taak goed is uitgevoerd Ik kan mijn gevoel over de taak na afloop goed onder woorden brengen Ik kan leerpunten bedenken voor de volgende keer	nakijken Ik kan benoemen wat ik goed en niet goed heb in de taak en waarom Ik kan verbeterpunten aangeven Ik kan zeggen wat ik geleerd heb Ik kan aangeven hoe ik het geleerde kan toepassen in andere situaties Ik kan aangeven wat mijn rol was binnen het samenwerken en hoe ik deze heb uitgevoerd Ik kan inhoudelijk vertellen waarom ik iets makkelijk/moeilijk vond Ik weet wat ik moet doen als ik gecorrigeerd werk terugkrijg	Ik kan zeggen wat ik nog wil leren Ik kan aangeven wat ik nodig heb om te leren Ik kan aangeven wat ieders rol was binnen het samenwerken en hoe deze is uitgevoerd Ik kan adequaat omgaan met gecorrigeerd werk en de eisen daarvan Ik ben in staat mijn eindproduct kritisch te beoordelen Ik kan leerpunten voor de volgende taak formuleren
Middelen: Reflectievragen Planbord Smiley 's Zelfcorrigerend materiaal Kiesbord Dagritmekaarten Klok of timetimer Pictogrammen	Middelen: Reflectievragen Dagtaken Zelfcorrigerend materiaal Nakijkboeken Kleurenschijf op tafel Snappet (groep 4)	Middelen: Reflectievragen Dagtaken in een weektaak Kleurenschijf op tafel Snappet	Middelen: Reflectievragen Weektaken Kleurenschijf op tafel Snappet
Werkwijze: Handelen van de leerkracht staat centraal Maatjes	Werkwijze: Handelen van de leerkracht staat centraal De juiste vragen stellen	Werkwijze: Handelen van de leerkracht staat centraal De juiste vragen stellen	Werkwijze: Handelen van de leerkracht staat centraal De juiste vragen stellen

De kleine kring Coöperatieve werkvormen Individueel kind Goede vragen stellen Spelvormen	Coöperatieve werkvormen Schriftelijk reflecteren Mondeling reflecteren: klassikaal, in groepjes, individueel	Schriftelijk reflecteren Mondeling reflecteren: klassikaal, in groepjes, individueel	Schriftelijk reflecteren Mondeling reflecteren: klassikaal, in groepjes, individueel

6.4 Samenwerken

Leerkrachten creëren op een schooldag een veelheid aan leermomenten. Daarbij is de vraag steeds: wat wil ik ze vandaag inhoudelijk leren, hoe gaan ze dat doen? En dan gaat het niet alleen om het aanleren van basisvaardigheden en informatie, niet alleen om schoolse kennis. Kinderen leren op school ook denkvaardigheden, communicatieve vaardigheden en sociale vaardigheden. Ze leren van de leerkracht, van elkaar, door te luisteren, door te overleggen, door te doen. Ze leren daarbij vooral dat ze zelf actief en betrokken kunnen zijn. Het is de leerkracht die dit organiseert, die over dit leren de regie voert. En één ding is zeker: om je in de maatschappij van straks te kunnen bewegen, moet je naast een hoeveelheid kennis en schoolse vaardigheden ook beschikken over denkvaardigheden, over communicatieve en sociale vaardigheden. En die leer je alleen door te doen, in interactie met anderen. Daarvoor moet op school aandacht zijn. Dat leer je namelijk niet vanzelf.

6.4.1 Maatjeswerk

De basis van maatjeswerk is dat twee kinderen samen een les gaan maken. Dit kan uitmonden in een werkwijze waarbij ze, naast elkaar zittend, individueel aan de slag gaan en elkaar om hulp vragen als het nodig is. Dit is de meest basale vorm en het effect is dat leerlingen elkaar kunnen helpen en elkaars eerste aanspreekpunt zijn als er problemen opgelost moeten worden. Voor veel kinderen biedt dit de extra structuur die ze nodig hebben om effectief zelfstandig te kunnen leren. Op een eenvoudige en haalbare manier. Voor de leerkracht ontstaat hierdoor een situatie waarbij het mogelijk wordt om zich gedurende langere tijd te richten op andere dingen, zoals de speciale hulp aan zorgleerlingen. Hij of zij is niet meer voortdurend het eerste en enige aanspreekpunt als er hulp nodig is.

Maatjeswerk kan ook op een hoger niveau plaatsvinden, namelijk in de vorm van coöperatief leren: daadwerkelijk dingen samendoen. Hierbij komen leerlingen in onderling overleg tot oplossingen en leren daarmee van elkaar. Deze manier van duo-leren is niet alleen een goede organisatorische oplossing die de leerkracht kan ontlasten, maar vergroot ook de samenwerkingsvaardigheden bij de betrokken leerlingen.

Bij maatjeswerk is het belangrijk om duo's regelmatig te veranderen. Vaste samenwerkingsverbanden betekenen dat kinderen altijd in dezelfde rol terecht gaan komen. Altijd de underdog, de beterweter, de langzaamste of de stilste. Om het coöperatieve element echt goed uit de verf te laten komen, is één keer per 2 weken de duo's wijzigen een goede ingreep, die ook het leren ten goede komt. Door wisselende rollen maken de steeds veran-

derende niveauverschillen binnen het tweetal dat kinderen de leerstof op verschillende manieren moeten doordenken. Ten eerste om het zelf echt goed te snappen en ten tweede om het ook uit te kunnen leggen aan andere kinderen. Dit laatste vraagt meer, omdat er een perspectiefwisseling bij komt kijken. Je moet kunnen snappen wat de ander niet snapt en hem of haar vervolgens op weg kunnen helpen.

Bij maatjeswerk staat het tweetal centraal. Toch zijn ook de duo's eenvoudig op elkaar te betrekken. Als het ene duo ergens niet uitkomt, is het andere duo het volgende aanspreekpunt. Levert dit ook geen oplossing op, dan kunnen de duo's de vraag aan de leerkracht voorleggen. Met als resultaat: kinderen die leren samenwerken, een productief werkklimaat, een regisserende leerkracht en een taalles die klinkt als een klok. Pure winst dus.

6.4.2 Maatjeswerk op 't Gijmink

- In de klas hangt een whiteboard met daarop foto's van de kinderen. De maatjes hangen naast elkaar.
- De leerkracht beslist zelf of er wordt geloot wie er maatjes zijn.
- Elke twee weken worden er nieuwe duo's gevormd, bij de groepen 1 en 2 eens per maand.
- Elke week worden er verschillende opdrachten met het maatje uitgevoerd

De doelstellingen van maatjeswerk zijn kinderen leren:

- Luisteren naar elkaar
- Elkaar uit laten praten
- Elkaar aankijken tijdens het praten
- Een inbreng durven hebben
- De inbreng van de ander accepteren
- Om de beurt praten
- Hulp vragen aan een ander
- Reageren op wat een ander zegt
- Vragen stellen
- Helpen zonder voorzeggen
- Je in het standpunt van een ander verplaatsen
- Overeenstemming bereiken
- Samen problemen oplossen
- Samen een opdracht uitvoeren

6.4.3 Coöperatief leren

Om een goede opbouw te creëren hebben wij afspraken gemaakt welke structuren er in ieder geval per groep worden aangeleerd. Voor deze structuren geldt dat de naam en de stappen behorend bij de structuur geautomatiseerd zijn bij kinderen. In elke groep komen er weer een aantal nieuwe structuren bij (soms vallen er ook een aantal af). De kinderen beheersen dus steeds meer structuren.

Groep 1/2	Groep 3	Groep 4	Groep 5
- Binnen-, buitenkring - Wim de woordspin - Koppen bij elkaar	- Woordweb - Flitsen - Rotonde - Binnen- buitenkring - Koppen bij elkaar	- Wandel-wissel uit - Woordweb - Flitsen - Rotonde - Binnen- buitenkring - Koppen bij elkaar	- Placemat - Woordweb - Flitsen - Rotonde - Koppen bij elkaar

Groep 6	Groep 7	Groep 8
- Interviews - Flitsen - Rotonde - Koppen bij elkaar - Placemat	- Legpuzzel - Interviews - Flitsen - Koppen bij elkaar - Placemat	- Legpuzzel - Interviews - Flitsen - Koppen bij elkaar - Placemat

Afspraken m.b.t. coöperatief leren in de dagelijkse praktijk

<u>Vaststaande afspraken</u>

- Wij streven ernaar om regelmatig deze structuren in te zetten bij de dagelijkse (methode) lessen.
- De structuren worden bij naam genoemd. Wanneer de stappen duidelijk zijn kunnen de kinderen meteen aan de slag.
- De structuren die per groep in dit hoofdstuk genoemd worden zitten met een beschrijving in de map.

6.4.4 Groep doorbrekend samenwerken

Samenwerken gebeurt niet alleen met kinderen uit de eigen groep. Kinderen uit verschillende groepen kunnen vaak een goede hulp zijn voor iemand uit een anderen groep, er kan veel van elkaar worden geleerd.

Er wordt op verschillende manieren groepsdoorbrekend samengewerkt:

- Duolezen: leerlingen uit verschillende groepen lezen een paar keer per week samen.
- Speltijd: leerlingen uit verschillende groepen vormen samen de groepen voor speltijd.
- Creadagen: 8 keer per jaar hebben we een creatieve dag. Techniek, handvaardigheid, tekenen, koken, dans en toneel zijn de thema's van deze dagen. Per bouw worden groepen gevormd en per creadag volgen de kinderen 3 creatieve lessen.

- Plusgroep: Kinderen die meer aan kunnen dan alleen de leerstof, hoog scoren op de Cito's en een goede werkhouding hebben, komen in de Plusgroep. Dit zijn kinderen uit groep 5 t/m 8. Deze groep komt eens per 2 weken bij elkaar en werken aan verschillende projecten.
- Leerlingenraad: De leerlingen in de leerlingenraad komen uit de groepen 5 t/m 8. Zij vertegenwoordigen samen alle kinderen van de school, werken samen aan acties die voortkomen uit de vergaderingen, helpen bij de organisatie van activiteiten en houden vergaderingen in de klas.
- Feesten en activiteiten: Tijdens feesten en activiteiten zijn vaak de kinderen van groep 8 betrokken bij de organisatie. Zij zijn bijvoorbeeld 'vos' tijdens de vossenjacht, of zijn leider bij een spel of sportactiviteit. De kinderen van groep 7 vervullen vaak de rol van groepsleider.
- Als we met de hele school naar een activiteit buiten school gaan, zijn de kinderen van de bovenbouw verantwoordelijk voor de kleuters. Ze lopen er mee aan de hand, zorgen dat ze op de goede plek komen en regelen iets te drinken.

6.5 Eigenaarschap

6.5.1 Minuutjestijd

Vanaf groep 3 kunnen leerlingen in de minuutjestijd aangeven dat ze in een 1-op-1 situatie iets met de leerkracht willen bespreken, in de meeste gevallen gaat dit om extra instructie. Zij geven dit aan door een foto in een bakje te doen. De leerkracht bepaalt zelf wanneer hiervoor tijd is tijdens taaktijd en roept de leerling dan bij zich. Eigenaarschap wordt hierdoor vergroot, omdat een leerling zelf nadenkt over de hulpvraag die hij/zij heeft.

6.5.2 Kindgesprekken

Schooljaar 2019/2020 zijn we gestart met een opleiding voor het voeren van kindgesprekken. In een kindgesprek geeft de leerling aan wat het wil leren en wat het daarvoor nodig heeft.

Hieruit ontstaat een periodetaak, waarin het kind eigen gestelde doelen kan zetten (keuzewerk) en hiervoor een planning maakt. Hiervoor wordt taaktijd ingeroosterd.

Gestelde doelen hoeven niet persé gericht te zijn op schoolse vakken. (breien, dans)

6.5.3 Snappet

Door onze manier van werken met Snappet is het eigenaarschap van leerlingen verhoogd.

We volgen geen methode, maar volgen de leerdoelen van Snappet. Leerlingen zien zelf of een doel behaald is en op welk niveau. Hierdoor hebben ze de keus het niveau te verhogen of te werken aan een ander niet behaald, eigen gekozen doel.

Kinderen bepalen door het plannen van hun taak of ze instructies bijwonen. Voor rekenen wordt dit bepaald m.b.v. Snappet.

6.6 PBS en dalton

Op school zijn er verwachtingen ten aanzien van het gedrag van kinderen zodat iedereen in een veilig leefklimaat met elkaar kan leren. Op ods 't Gijmink hebben wij gekozen voor de aanpak van PBS.

In het jaar 2015 zijn we gestart met de invoering van PBS (Positive Behavior Support) binnen onze school.

PBS sluit ook naadloos aan op onze daltonvisie en was daarom een logische keuze.

Na een invoeringsperiode van 3 jaar zijn alle gedragsverwachtingen aangeleerd (en ze worden regelmatig herhaald) en vormen een deel van ons dagelijks leven op school.

Aan het begin van het schooljaar starten we met 'De Gouden weken'. De eerste 3 schoolweken werken we aan groepsvorming en het aanleren/herhalen van de gedragsverwachtingen binnen de school en de klas.

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe PBS er bij ons op school uitziet.

1. **Leerlingen weten welk gedrag van hen wordt verwacht**

Vanuit gemeenschappelijke waarden heeft het schoolteam gezamenlijk bepaald welk gedrag van kinderen wordt verwacht. Onze gemeenschappelijke waarden zijn de daltonwaarden: zelfstandigheid, respect en verantwoordelijkheid.

Voor alle plekken in en om de school zijn deze gedragsverwachtingen duidelijk benoemd en zichtbaar gemaakt. Dus niet alleen in de klas, maar ook in de gangen, op het schoolplein en bij activiteiten buiten de school, weten de leerlingen welk gedrag er van hen verwacht wordt.

Alle medewerkers zijn betrokken bij het formuleren van de waarden van de school en bij de uitvoering van de verschillende interventies. Zo wordt gewenst gedrag beloond door alle leerkracht.

	Zelfstandigheid	Respect	Verantwoordelijkheid
Hal als verkeersruimte	Ik hang zelf mijn jas en tas op.	Ik houd armen en benen bij me.	Ik praat zacht.
Toiletten	Ik gebruik het toilet waarvoor het bedoeld is.	Ik laat de ander met rust.	Ik was mijn handen.
Hal als werkplek	Ik heb alles bij me.	Ik werk zo, dat ik niemand stoor.	Ik blijf op mijn plaats.
Plein	Ik los een probleem eerst zelf op.	Ik respecteer het spel van een ander.	We ruimen samen op.
Kleedkamers	Ik ruim mijn kleren netjes op.	Ik zorg dat iedereen zich veilig voelt.	Ik douche en kleed me aan in een vlot tempo.

2. Gedrag wordt aangeleerd

In onze school wordt gedrag gezien als een vak. Alle gedragsverwachtingen zijn met gedragslessen aangeleerd en net als bij taal en rekenen wordt gedrag regelmatig geoefend en herhaald. Zo weten de leerlingen hoe het gedrag behorende bij de gedragsverwachting er concreet uitziet. Met behulp van pictogrammen worden alle verwachtingen duidelijk zichtbaar gemaakt in de gemeenschappelijke ruimtes.

3. Gewenst gedrag wordt bekrachtigd

Om goed gedrag te stimuleren, heeft onze school een beloningssysteem ingesteld dat door alle medewerkers van de school wordt gebruikt, in alle ruimtes van de school.

De aandacht voor ongewenst gedrag wordt minimaal gehouden. Teamleden werken actief aan een verhouding van 4:1. Dat betekent vier positieve bekrachtigers tegenover één correctie. Bekrachtigen gebeurt met name door het geven van complimenten gekoppeld aan gewenst gedrag.

4. Bij ongewenst gedrag volgt een duidelijke consequentie

Wanneer een leerling niet aan een gedragsverwachting voldoet, volgt een consequentie. Er is eenduidigheid binnen de school over de consequenties die gehanteerd worden bij ongewenst gedrag, zodat voor leerlingen en leerkrachten duidelijk is hoe die consequenties eruitzien.

Het stappenplan dat altijd gevolgd moet worden, noemen we de reactieprocedure.

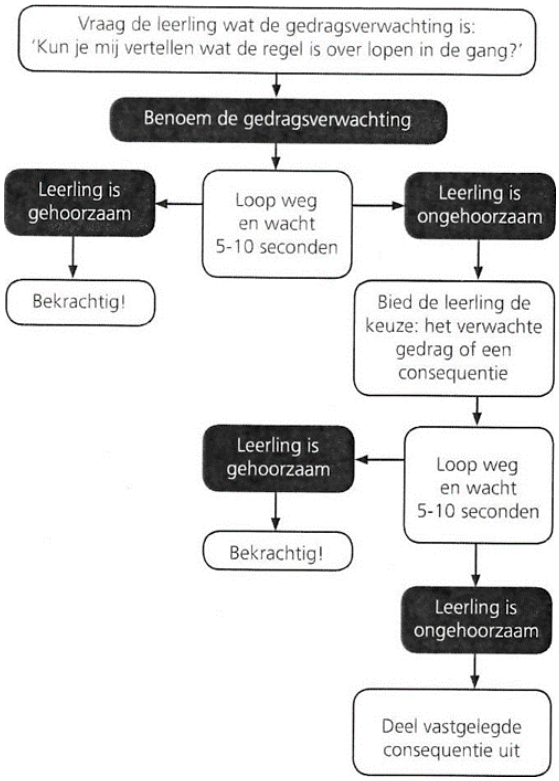

5. School, ouders en (jeugd)zorg werken intensief samen

Een belangrijk en uniek element binnen PBS is dat een actieve samenwerking tussen school, ouders en (jeugd)zorg gestimuleerd wordt.

De school betrekt ouders op een positieve manier bij het onderwijs van hun kind. Er zijn ouderavonden om de ouders te informeren over de waarden die hun kind op school leert. Hierbij wordt ook gezamenlijk nagedacht over manieren waarop ouders zelf het positieve gedrag van hun kind thuis kunnen stimuleren.

Alle groepen beschikken over de zogenaamde 'PBS-klapper'. Hierin wordt per week aangegeven welke elementen van PBS er in de klas behandeld worden. Op deze manier besteden we in dezelfde periode schoolbreed aandacht aan dezelfde regels, gedragslessenlessen en gedragsverwachtingen.

7. DALTONONDERWIJS IN ONTWIKKELING

Daltononderwijs is natuurlijk nooit af. De daltoncoördinator speelt een grote rol bij de ontwikkelingen.

In dit hoofdstuk is te lezen wat de functie is van de aangestelde daltoncoördinator en aan welke speerpunten de afgelopen jaren is gewerkt en de komende jaren wordt gewerkt. Ieder jaar worden deze punten geëvalueerd door de coördinator, in samenwerking met het team en waar nodig wordt het jarenplan aangepast.

7.1 Taken van de daltoncoördinator

- De daltoncoördinator ontwikkelt het daltonbeleid in het daltonbeleidsplan.
- De daltoncoördinator houdt zich op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het daltononderwijs.
- De daltoncoördinator kan het daltonproces in de school goed observeren en in beeld brengen.
- De daltoncoördinator draagt verantwoordelijkheid voor het begeleiden/coachen van nieuwe collega's op het gebied van dalton.
- De daltoncoördinator signaleert/bespreekt problemen en belemmeringen t.a.v. daltonontwikkeling bij leerkrachten.
- De daltoncoördinator bewaakt en borgt een doorgaande lijn in het daltonproces m.b.v. vergaderingen, studiedagen en klassenbezoeken.
- De daltoncoördinator evalueert beleid en destilleert uit deze evaluatie ontwikkelpunten voor de komende jaren.
- De daltoncoördinator bevordert teamgeest en samenwerkingsbereidheid.
- De daltoncoördinator onderhoudt contact met de D.O.N., Nederlandse Dalton Vereniging en andere daltonscholen.

7.2 Meerjarenplan

2014-2015	Visitatie	Afgerond
	Doorgaande lijnen waarborgen	Dit blijft actueel
	Reglement leerlingenraad opstellen	Afgerond

2015-2016	Invoeren verkiezingen leerlingenraad Invoeren flitsbezoeken op eigen school Verder ontwikkelen 'de hele dag dalton'	Afgerond Afgerond Afgerond
2016-2017	Leerdoelen zichtbaar maken op de taakbrief en in de klas Speltijd Afspraken vastleggen voor de leerlingenraad Leerlingen meer eigenaar maken van de taak Het werken met Snappet passend bij ons daltononderwijs	Afgerond Afgerond Afgerond In ontwikkeling Afgerond
2017-2018	Eigenaarschap binnen de taak Speltijd Taakbrief, doorgaande lijn met Snappet	In ontwikkeling Afgerond Afgerond
2019-2023	Reflectie verbeteren Coöperatief leren verder implementeren Invoeren kindgesprekken Samenwerking met Kinderopvang Hof van Twente om te komen tot een DKC Ontwikkelen doorgaande lijn eigenaarschap	

7.3 Aanbevelingen visitatie 2014

Aanbeveling	OMSCHRIJVING
Nr. 1	Er is een bewuste stap gezet om reflectie vorm te geven. Nu moet de stap gemaakt worden naar inhoudelijke diepgang. Zaken benoemen, zoals nu dagelijks gebeurt in "vragen en complimenten" verdient uitgebouwd te worden naar analyse(s) en oplossingen die doelgericht en resultaatgericht zijn, zowel op sociaal vlak als ook leerinhoudelijk. (Wat wilde ik leren en wat heb ik geleerd?)
Nr. 2	In het visitatieverslag beschrijven jullie dat leerlingen in hoge mate eigenaar zijn van hun leerproces. Tussen de regels door lezen we echter ook dat er nog sprake is van een leerkrachtgestuurd proces. Een verdiepingsslag valt op dit onderdeel te maken. De taak is het middel om dat te gaan realiseren. Het af"hebben van de taak is niet het doel, maar wat heeft een leerling geleerd. (b.v. 10 sommen goed en begrepen is beter dan 20 sommen af en misschien wel 10 fouten gemaakt) Zo wordt een leerling eigenaar van zijn

	leerproces. Ook keuzewerk zou meer ondersteunend bij de leerdoelen uit de taak moeten worden ingezet. Dus niet als een apart vak of taak, maar als ondersteunende werkvormen en middelen om je doelen (voor bv. rekenen en taal) te halen. Voor kinderen moet duidelijk zijn geformuleerd wat het doel is en hoe het functioneel is. (b.v. een spel waarin een leerling een spellingsprobleem nog eens kan oefenen) Het stellen van doelen en je zelf telkens weer ondervragen hoe dat te bereiken met een zo'n groot mogelijk (leer)effect, vraagt om het uitbouwen van de kernwaarde effectiviteit/doelmatigheid.

8. BIJLAGEN

8.1 Kijkwijzer schooljaar 2019-2020

Groep .....

Leerkracht .....

Gemaakte teamafspraken om de doorgaande lijn te bewaken en te behouden.

1	**Dagkleuren**	Zichtbaar	Niet zichtbaar	Opmerkingen en afspraken
	De dagen van de week worden zichtbaak in de klas aangegeven met de dagkleur			
	De dagkleuren worden gebruikt voor registratie en planning op de taakbrief of in de agenda			
2	**Dagritme**			
	In de groepen 1-2 wordt gewerkt via de afgesproken dagstructuur. Deze wordt d.m.v. pictogrammen zichtbaar gemaakt in de klas			
	Er wordt in alle groepen gebruik gemaakt van dagritmekaarten/weekbord			
3	**Symbolen**			
	Iedere groep gebruikt dezelfde wc-bordjes			
	Er wordt gebruik gemaakt van de rode dobbelsteen			
	De leerlingen hebben en maken gebruik van de draaischijf, ook op de gang			
	Er wordt gebruik gemaakt van de timetimer			
	Tijdens de instructie wordt er			

	gebruik gemaakt van het wisbordje			
	Er wordt gebruik gemaakt van de naamstokjes			
4	**De taak**			
	Er wordt gewerkt met een dag- of weektaak			
	De taakbrief is digitaal ingevuld			
	Er wordt gewerkt met de originele taakbrief			
	De leerlingen krijgen de gelegenheid om werk te plannen of hun gemaakte werk af te kleuren			
5	**Zelfcorrectie**			
	De leerlingen corrigeren, indien mogelijk, hun eigen werk			
	De leerkracht controleert of het werk goed is nagekeken			
6	**Materialen en middelen**			
	De leerlingen weten waar ze boeken, schriften moeten pakken en inleveren			
	De leerlingen halen zelfstandig hulpmiddelen en materialen in de klas (niet in het magazijn)			
	De leerlingen kennen de regels w.b.t. het omgaan met materialen en hulpmiddelen			
7	**Zorg voor klas, school, omgeving**			
	Er wordt gewerkt met een klassendienst			
	De lades van de leerlingen zijn			

	netjes en overzichtelijk			
	Er wordt gewerkt met materi-aalbakjes			
	De leerlingen kennen de taken van de klassendienst			
	Er is structuur en er heerst rust in de groep			
	De leerlingen weten waar ze mogen werken en wat de re-gels zijn			
	De gedragsverwachtingen zijn zichtbaar en worden door ie-dereen nageleefd			

Daltonaspecten

	Zelfstandigheid			
1	Leerlingen kunnen zelfstandig aan een taak werken			
2	Leerlingen kunnen hun eigen werk plannen en organiseren			
3	Leerlingen kunnen omgaan met uitgestelde aandacht			
4	Leerlingen kunnen zelf oplos-singen zoeken			
5	Leerlingen kiezen zelf hun werkplek (leerkracht laat leer-lingen op een eigen gekozen werkplek werken)			
	Verantwoordelijkheid			
1	Leerlingen voelen zich verant-woordelijk voor de omgeving			
2	Leerlingen voelen zich verant-woordelijk voor materialen			
3	Leerlingen houden rekening			

	met elkaar			
4	Leerlingen kunnen een dag- of weektaak plannen			
5	Leerlingen kunnen zich aan afspraken houden			
	Samenwerken			
1	Leerlingen kunnen samen met klasgenoten een opdracht uit-voeren			
2	Leerlingen kunnen hulp bieden aan klasgenoten			
3	Leerlingen kunnen hulp vragen aan klasgenoten			
	Reflectie			
1	Leerlingen kunnen voor het werken aan de taak bedenken en benoemen welke materialen ze nodig hebben			
2	Leerlingen kunnen een dag- of weektaak overzien			
3	Leerlingen kunnen inschatten of ze een taak kunnen uitvoe-ren			
4	Leerlingen weten problemen tijdens het werken aan de taak onder woorden te brengen			
5	Leerlingen weten problemen op te lossen, hulp te vragen			
6	Leerlingen kunnen terugkijken naar een taak			
7	Leerlingen kunnen verbeter-punten aangeven			

8.2 Reflectievragenlijst

1. Wanneer had je vandaag het meeste plezier, vertel er eens over.
2. Wat vond je vandaag moeilijk? En waarom?
3. Wie heb je vandaag geholpen en waarmee?
4. Wie heeft jou vandaag geholpen en waarmee?
5. Welke les vond je vandaag het leukst en waarom?
6. Waar zou je hulp bij kunnen gebruiken? Aan wie ga je dit vragen en waarom?
7. Wat ga je morgen anders doen?
8. Hoe gaat het met je weektaak? Lig je op schema?
9. Waar zie je tegenop vandaag en waarom?
10. Waar kijk je naar uit vandaag en waarom?
11. Noem 1 ding wat je geleerd hebt vandaag?
12. Vertel iets over wat je vandaag gelezen hebt.
13. Is er iets wat juf anders had kunnen doen?
14. Heb je vandaag iets aardigs gedaan voor een ander, wat heb je gedaan?
15. Heeft iemand vandaag iets grappigs gedaan, wat heeft hij of zij gedaan?
16. Met wie heb je vandaag gespeeld en wat speelde je?
17. Is er iets wat je graag opnieuw zou willen doen?
18. Wat gaat allemaal al heel goed en hoe krijgt je dit voor elkaar?
19. Stel je kon toveren, wat zou dan anders gaan?
20. Wat wil je graag bereiken en hoe krijgt je dit voor elkaar? Wat zou je kunnen doen om een begin te maken in de goede richting?
21. Hoe wil jij hulp ontvangen?
22. Wat heb je geleerd deze week?
23. Waar word jij heel blij van?
24. Bedenk 5 woorden die bij vandaag passen.
25. Hoeveel sterren geef je vandaag? Leg uit waarom. (tussen 1 en 5 sterren)
26. Kun je zonder praten laten merken wat je van vandaag vond?
27. Wat heb je vandaag gedaan waar je trots op bent?

28. Heb je zin in morgen? Waarom wel of niet?
29. Heb je vandaag gemopperd en waarom?
30. Heeft iemand op jou gemopperd en waarom?
31. Heb je vandaag iets geleerd wat je gisteren nog niet wist?
32. Hoe heb je gewerkt? (alleen, samen, maatje, hulp gegeven, hulp gekregen)
33. Hoe kwam je vandaag uit met de tijd?
34. Waar begon je vandaag mee en waarom?
35. Klopte je planning voor vandaag? Vertel er eens over.
36. Wat doe jij om rustig door te kunnen werken?
37. Hoe was je inzet vandaag? Vertel er eens over.
38. Wat heb je af? Is dit meer dan dat je gedacht had?
39. Stel je juf heeft je zien werken. Wat zou zij ervan hebben gevonden?
40. Welk cijfer geef je jezelf deze les/ vandaag? Tussen 1 en 10. Waarom dat cijfer?
41. Wat heb je gemaakt/ getekend?
42. Wat vond je lastig?
43. Wat moeten we vaker oefenen?
44. Wat denk je dat de juf van jou vindt?
45. Hoe ben je met je materialen om gegaan? Vertel er eens over.
46. Hoe ziet je werk er uit? Vertel er eens over.
47. Hoe vind je zelf dat je gewerkt hebt? Vertel er eens over.
48. Wat heb jij nodig om rustig te kunnen doorwerken?
49. Wat heb je de komende week nodig van de juf of van een klasgenoot?
50. Hoe komt het dat het wel/ niet goed ging? Wat was je rol?
51. Hoe verliep de samenwerking met je maatje/ groepje? Vertel er eens over.
52. Hoe vond je het resultaat, ben je er blij mee?
53. Wat kan de juf doen om je een beter gevoel te geven?
54. Wat kunnen je klasgenoten doen om jou een beter gevoel te geven?
55. Vertel eens wat je moe(s)t doen vandaag.
56. Wat is voor jou een groot compliment? Wat wil je van de juf horen als je de opdracht af hebt?

57. Wat kan de juf doen om je te helpen of wat moet ik juist niet doen?
58. Hoe kunnen je ouders je helpen?
59. Helpt het samenwerken jou of juist niet?
60. Wat doe je als je een probleem tegenkomt?
61. Heb je alle materialen weer netjes opgeruimd?
62. Heb je iets van je fouten geleerd? Wat heb je geleerd?
63. Heb je serieus gewerkt of ging er tijd verloren?
64. Heb je meer hulp gevraagd of meer hulp gegeven?
65. Hoe ging het deze week met je maatje?
66. Heb jij iemand een compliment gegeven? Zo niet, wie ga je straks een compliment geven?
67. Wat ga je vandaag thuis vertellen?
68. Waar ben je trots op?
69. Wie in de klas heeft goed gewerkt vandaag?
70. Wie in de klas kan je een tip geven?

8.3 Gedragsverwachtingen visueel